

POSTANOWIENIE

Dnia 7 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Piotr Prusinowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku O. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi we Wrocławiu

z udziałem zainteresowanych: C. Spółki z o.o. - Ośrodka Profilaktyki i Rehabilitacji
NZOZ w W., A. S., D. S., K. T. i L. W.

o ubezpieczenie społeczne,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 czerwca 2016 r.,

zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 17 listopada 2015 r., sygn. akt III AUa 1925/14,

**oddala zażalenie i zasądza od organu rentowego na rzecz
wnioskodawcy 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 listopada 2015 r., w sprawie III AUa 1925/14, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w sprawie z wniosku O. w W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi we Wrocławiu, przy udziale zainteresowanych C. Spółki z o.o. w W., A. S., D. S., K. T. i L. W., o ubezpieczenie społeczne, na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego, w pkt I ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do zainteresowanych: A. S. na kwotę 5.220,61

zł, D. S. na kwotę 2.176,59 zł, K. T. na kwotę 8.909,34 zł, L. W. na kwotę 3.246,33 zł., a w pkt II odrzucił skargę kasacyjną organu rentowego jako przedmiotowo niedopuszczalną.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł. Stwierdzono też że rozpoznawana sprawa dotyczy wysokości składek, nie zaś objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.). W rezultacie oceniono wartość przedmiotu zaskarżenia według wartości składek przypisanych na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanych za okresy wymienione w zaskarżonych decyzjach.

W zażaleniu pełnomocnik organu rentowego wniósł o uchylenie postanowienia w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.) oraz naruszenie przepisów postępowania – art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c. i przyjęcie, że rozpoznawana sprawa o określenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne ma charakter sprawy o prawa majątkowe, której wartość stanowi wysokość należnych od danego płatnika składek, podczas gdy sprawa ta w istocie dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, zaś ustalenie wymiaru składek jest jedynie wtórnym i następczym zabiegiem prawnym, wskazującym w okolicznościach sprawy, iż dla osoby ubezpieczonej umowa cywilnoprawna nie stanowi tytułu ubezpieczenia, a zatem skarga kasacyjna jest dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

W ocenie pełnomocnika organu rentowego, określenie przedmiotu sprawy jako dotyczącej podstawy wymiaru składek narusza art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według którego w sytuacjach nim objętych, powstaje pracowniczy tytuł obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, zaś płatnikiem składek jest pracodawca zobowiązany do uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (za swoich pracowników), także przychodów uzyskiwanych przez nich z tytułu

umów cywilnoprawnych. Takie określenie przedmiotu sporu, w ocenie skarżącego, jednoznacznie należy zakwalifikować jako ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego.

W odpowiedzi na zażalenie wnioskodawca – O. wniósł o jego oddalenie w całości wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia jedynie w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz w sprawach o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, natomiast w pozostałych sprawach z tego zakresu skarga kasacyjna jest niedopuszczalna jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych - art. 398² k.p.c.

W ocenie Sądu Najwyższego w składzie rozpoznającym zażalenie, niniejsza sprawa nie dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.). W pełni podzielić należy stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w postanowieniu z dnia 15 marca 2016 r., II UZ 57/15. Konieczne staje się spostrzeżenie, że odwołanie w tej sprawie dotyczyło decyzji organu rentowego wydanej na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1 i 1a i art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 581 ze zm.), której przedmiotem było określenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanych – A. S., D. S., K. T. i L. W., podlegających ubezpieczeniom jako pracownicy wnioskodawcy (płatnika składek), uwzględniającej przychody uzyskane przez nich z tytułu wykonywania na rzecz pracodawcy umów cywilnoprawnych zawartych ze spółką C.. Tak określony przedmiot sporu wynika z przyjętej w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych konstrukcji uznania osoby wykonującej pracę na rzecz własnego pracodawcy za jego pracownika, uznając – w zgodzie z utrwalonym orzecznictwem, że zawarte w tym przepisie pojęcie pracownika jest rozszerzone, obejmując także

na potrzeby ubezpieczeń społecznych, czynności wykonywane przez niego na rzecz swojego pracodawcy w ramach umowy cywilnoprawnej. Taki zleceniobiorca uznawany jest za pracownika pracodawcy, będącego płatnikiem składek (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, niepublikowany; z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117; z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z dnia 18 marca 2014 r., II UK 449/13, niepublikowany i z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, niepublikowany). Zatem osoba wykonującą pracę na rzecz swego pracodawcy na podstawie umów cywilnych wymienionych w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest uznawana za pracownika (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 1997 r., I PKN 43/97, OSNAPIUS 1997 nr 24, poz. 494; z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, niepublikowany i z dnia 6 lutego 2014 r., II UK 279/13, niepublikowany), zaś te umowy cywilnoprawne nie stanowią samodzielnych tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym pracownika (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, niepublikowany i z dnia 6 lutego 2014 r., II UK 279/13, niepublikowany).

W związku tym za ugruntowany należy uznać pogląd, że sprawa o opłacenie przez pracodawcę składki w wysokości równej obciążeniu z umowy o pracę i zlecenia lub dzieła wykonywanego na rzecz tego pracodawcy dotyczy składki, gdyż przedmiotem postępowania jest jedynie ustalenie właściwej kwoty podstawy jej wymiaru (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15, niepublikowane, z dnia 19 sierpnia 2015 r., II UZ 14/15, niepublikowane).

Uwzględniając, że w sprawie objętej zażaleniem wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od dziesięciu tysięcy złotych, Sąd Najwyższy oddalił zażalenie, orzekając jak w sentencji (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono, uwzględniając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawcy zgodnie z § 11 ust. 2 oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb

Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).